

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه ای بر

رقابت پذیری شهری و منطقه ای

مارویکرد نهادگرایی

مؤلفان:

محمد اسکندری ثنائی

ابراهیم رضائی

انتشارات پاهلی - نشر کتاب امید

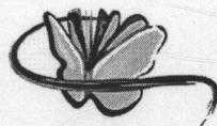
۱۳۹۸

اسکندری ثانی، محمد، ۱۳۶۱-	سرشناسه
مقدمه‌ای بر رقابت‌پذیری شهری و منطقه‌ای با رویکرد نهادگرایی / مؤلفان محمد اسکندری ثانی، ابراهیم رضائی.	عنوان و نام پدیدآور
مشهد: پاپلی؛ کتاب امید، ۱۳۹۸.	مشخصات نشر
۲۷۴ ص.: جدول، نمودار.	مشخصات ظاهری
۹۷۸-۶۲۲-۹۵۴۱۱-۲-۸	شابک
قیما	وضعیت فهرست نویسی
An Introduction to Urban and Regional Competitiveness with an Institutional Approach	یادداشت
توسعه پایدار شهری	موضوع
Sustainable urban development	موضوع
رقابت	موضوع
Competition	موضوع
اقتصاد شهری	موضوع
Urban economics	موضوع
شهرها و شهرستان‌ها - توسعه	موضوع
Cities and towns -- Growth	موضوع
رضائی، ابراهیم، ۱۳۷۲- نویسنده همکار	شناسه افزوده
HN۱۶۴	رده بندی کنگره
۳۰۷/۱۲۱۶	رده بندی دیویی
۵۶۵۰۰۰	شماره کتابشناسی ملی

انتشارات کتاب امید

نم: شهید یلوار سجاد، پلاک ۹۲
 تلفن: ۴-۳۷۶۲ و ۳۷۶۸-۵۱
 مدیر فروش: ۰۹۳۵۵۶۲۱۶۸
 تلفن و دورنگ: ۳۷۶۲۱۶۵۸
 E.Mai_khodai_1987@yahoo.com

انتشارات پاپلی

قطع: وزیری
 تعداد صفحات: ۲/۴ صفحه
 شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه
 نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۸
 شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۴۱۱-۲-۸
 قیمت: ۴۵۰۰۰ تومان
 چاپ و صحافی: دقت مشهد

عنوان: مقدمه‌ای بر رقابت‌پذیری شهری
 و منطقه‌ای با رویکرد نهادگرایی
 مولفان: محمد اسکندری ثانی
 ابراهیم رضائی
 ناشر: انتشارات پاپلی - کتاب امید
 مدیر اجرایی: امید خدایی
 صفحه آرای: محمد نعیم آبادی

فهرست

۱۱	مقدمه
۱۳	فصل اول: اصول و مفاهیم
۱۳	مفهوم توسعه
۱۴	توسعه پایدار
۱۷	جهانی‌شدن و توسعه پایدار
۱۹	ظرفیت و توسعه
۲۱	ظرفیت‌سازی
۲۳	عناصر کلیدی در فرایند ظرفیت‌سازی
۲۶	رقابت
۲۷	مزیت رقابتی
۳۱	رقابت، رقابت‌پذیری و توسعه
۳۵	جغرافیای خلاقیت
۳۵	اقتصاد دانش‌بنیان
۳۸	اقتصاد تجربه‌بنیان
۳۸	تئوری اقتصادهای جغرافیایی
۳۹	حکمرانی شایسته
۴۴	جمع‌بندی
۴۷	فصل دوم: توسعه اقتصادی و رشد
۴۷	رشد اقتصادی و توسعه
۴۹	تئوری رقابت شهری

- ۵۲..... رقابت‌های منطقه‌ای
- ۵۴..... مفاهیم و ادبیات حاکم بر رقابت‌پذیری منطقه‌ای
- ۵۸..... رقابت‌پذیری منطقه‌ای به‌مثابه حاصل جمع خرد اقتصادها
- ۵۹..... رقابت‌پذیری منطقه‌ای به‌مثابه مشتق کلان اقتصادی
- ۶۴..... رقابت‌پذیری منطقه‌ای از دیدگاه اندیشمندان
- ۶۶..... آسیب‌شناسی رهیافت‌های دستیابی به رقابت‌پذیری منطقه‌ای
- ۶۷..... رتبه‌بندی: سنجش قیاسی وضعیت و جایگاه رقابتی مناطق از طریق
- ۶۹..... رهیافت د.م: معرفی پیش‌ران‌ها و مؤلفه‌های موفقیت رقابت‌پذیری منطقه‌ای از دیدگاه‌های نظری مختلف
- ۷۳..... رهیافت سوم: معرفی ۱۱ راه‌افزایی سیاست‌گذاری در دستیابی به رقابت‌پذیری
- ۷۳..... رویکردهای نظری مطرح در حوزه رقابت‌پذیری منطقه‌ای
- ۷۷..... مناطق به‌مثابه مکان تخصصی کردن و درات
- ۷۸..... مناطق به‌مثابه منبع بازده‌های فزاینده
- ۷۸..... مناطق به‌مثابه مراکز دانش
- ۷۹..... جمع‌بندی
- ۸۰..... فصل سوم: رقابت‌پذیری در نواحی شهری
- ۸۰..... زمینه‌ها و گرایش‌های پایه
- ۸۱..... الزامات شهرهای معاصر
- ۸۳..... اهداف برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای
- ۸۳..... گسترش و تغییر نیازها در برنامه‌ریزی
- ۸۴..... مهم‌ترین تغییرات در رهیافت برنامه‌ریزی شهری از سال ۱۹۶۷
- ۸۵..... مهم‌ترین موضوعات فرآیند برنامه‌ریزی
- ۸۵..... جهانی شدن شهر و شهری شدن جهان

- ۹۰ جهانی شدن اقتصاد و شکل گیری شهرهای جهانی
- ۹۴ فضای جریان ها و شکل گیری شهرهای جهانی
- ۹۶ خصوصیات شهرهای جهانی
- ۹۸ شهرهای جهانی و گره گاه های پیرامونی
- ۹۸ شهرهای جهانی از منظر ساسن
- ۱۰۰ انواع جدید مشارکت در عصر جهانی شدن
- ۱۰۲ جهان محلی شدن
- ۱۰۶ مدل ادغام و تولید جهانی
- ۱۰۷ جهانی شدن و ارزش های جهانی و محلی
- ۱۰۸ نقش جهانی شدن در رقابت پذیری شهری
- ۱۱۰ شهرها و ضرورت رقابت پذیری
- ۱۱۳ رقابت شهرها
- ۱۱۴ ابزارهای رقابت شهرها
- ۱۲۳ اهمیت یافتن اقتصادهای فرهنگ پل و دانش بنیان
- ۱۲۴ اقتصاد خلاق در شهر خلاق
- ۱۲۵ مدیریت شهری در فضای رقابتی
- ۱۲۶ مدل رقابت پذیری شهری و عناصر ساختاری
- ۱۲۹ عناصر تبیینی رقابت پذیری شهری
- ۱۲۹ عناصر تشکیل رقابت پذیری شهری
- ۱۳۰ الف- سند چشم انداز شهری
- ۱۳۱ ب- کارآفرینی
- ۱۳۲ ج- انسجام اجتماعی
- ۱۳۲ د- حکمروایی شهری
- ۱۳۳ نقش فضاهای شهری در ارتقای رقابت پذیری شهری

- رقابت کلان‌شهرها در فضای اقتصاد جهانی..... ۱۳۴
- شاخص‌های رقابت‌پذیری گردشگری..... ۱۳۵
- ابعاد و شاخص‌های رقابت‌پذیری شهری در شهرهای تاریخی..... ۱۳۸
- گزارش رقابت‌پذیری شهرهای جهانی..... ۱۴۱
- گزارش ارزیابی جهانی رقابت‌پذیری شهری..... ۱۴۲
- تجارب جهانی..... ۱۴۲
- جمع‌بندی..... ۱۴۶
- فصل چهارم: عناصر کلیدی رقابت‌پذیری شهری و منطقه‌ای..... ۱۴۹
- مدل‌های تبیین‌کننده رقابت‌پذیری منطقه‌ای..... ۱۴۹
- (۱) مدل الماس، زیست، رقابت، پورت..... ۱۴۹
- (۲) مدل هرمی رقابت‌پذیری منطقه‌ای..... ۱۵۱
- دسته‌های اصلی رقابت‌پذیری منطقه‌ای..... ۱۵۲
- عوامل تعیین‌کننده موفقیت در رقابت‌پذیری منطقه‌ای..... ۱۵۳
- (۳) مدل کلاه رقابت‌پذیری منطقه‌ای..... ۱۵۵
- چه چیزی باعث افزایش یا کاهش رقابت منطقه می‌شود؟..... ۱۶۱
- نقش سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در افزایش رقابت‌پذیری..... ۱۶۳
- نقش صادرات در افزایش رقابت‌پذیری..... ۱۶۴
- نقش دولت در افزایش رقابت‌پذیری..... ۱۶۴
- جمع‌بندی..... ۱۶۷
- فصل پنجم: رقابت‌پذیری؛ تاب‌آوری و کیفیت زندگی..... ۱۶۹
- واژه‌شناسی تاب‌آوری..... ۱۶۹
- تعاریف تاب‌آوری..... ۱۷۱
- ابعاد تاب‌آوری..... ۱۷۶
- تاب‌آوری منطقه‌ای..... ۱۷۸

۱۷۸	اصول تاب‌آوری منطقه‌ای
۱۷۹	ویژگی‌های رایج تاب‌آوری منطقه‌ای
۱۸۱	تاب‌آوری شهری
۱۸۴	مفهوم تاب‌آوری اقتصادی
۱۸۸	اندازه‌گیری تاب‌آوری اقتصادی در سطح شهری و منطقه‌ای
۱۹۱	کیفیت زندگی و رقابت شهری
۱۹۲	جمع‌بندی
۱۹۵	فصل ششم: ظهور نهادگرایی، رهیافتی نوین در توسعه
۱۹۵	سیر تحولی، ماه، ریزی منطقه‌ای
۱۹۸	نهادگرایی
۲۰۰	نهادگرایی؛ رویکردی جدید به توسعه
۲۰۴	نگرشی جغرافیایی به نهادگرایی و توسعه
۲۰۵	خوانشی بر رویکرد نهادگرایی در توسعه شهری و منطقه‌ای
۲۱۱	انواع نهادگرایی
۲۱۲	مفاهیم پایه نهادگرایی در توسعه شهری و منطقه‌ای
۲۳۵	حکمرانی منطقه‌ای؛ بستر نقش‌آفرینی نهادها
۲۴۴	اقتصاد و اصلاحات نهادی
۲۴۶	توسعه نهادگرایی و منطقه‌گرایی در فرآیند جهانی‌شدن
۲۴۷	نقش‌یابی نهادها و بازیگران اقتصادی در روند نهادینه‌سازی سازمان‌های جهانی
۲۴۸	اثربخشی نهادی و کارآمدی اجرایی نهادها
۲۴۹	جمع‌بندی
۲۵۱	فصل هفتم: الزامات تحقق رقابت‌پذیری در شهرهای ایرانی
۲۵۵	منابع و مآخذ

مقدمه

انگاشت و الگوواره رقابت‌پذیری که زمانی در سطح سازمانی ترجمه شده بود، اکنون با تکیه بر مفاهیمی چون "مزیت نسبی" و "مزیت رقابتی" بعد فضایی به خود گرفته است. این مساله در شهرها که به عنوان موتور توسعه ملی کشورها کانون‌های ثروت‌آفرینی ملی و بعضاً جهانی از آنها یاد می‌شود، ضرورت بیشتری دارد، چرا که می‌تواند با تاکید بر مفاهیم اقتصادی، اجتماعی، خدماتی، فرهنگی و غیره سهم خود را از بازارهای جهانی بیفزاید. لازمه این فرایند شناسایی عوامل تعیین‌کننده و اصطلاحاً پیشرانها آن شهر و یا منطقه است. رقابت‌پذیری منطقه‌ای و شهری تفاوت‌های زیادی با سطح سازمانی خود دارد، زیرا علاوه بر باورها، شهرها به شیوه‌ای پیچیده تر و چند بعدی تر با انواع مسائل اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، زیست محیطی و کالبدی درگیرند که بر پیچیدگی آن افزوده و ضرورت مطالعه دقیق و مداوم آن را دو چندان می‌نماید. نویسندگان بر این اعتقادند که هر گونه برنامه سیاست توسعه‌ای می‌باید بر پایه‌های نظری محکم و در چهارچوب رویکرد و نظریه‌ای مشخص صورت گیرد، چراکه هرگونه سیاست گذاری بدون پشتوانه نظری و فکری، کاری عبث و بیهوده خواهد بود. بر این پایه، رویکرد نهادگرایی و لزوم توجه به آن در خصوص توسعه شهری و منطقه‌ای سبب شد که این رویکرد به عنوان دیدگاه نظری مناسب جهت رقابت‌پذیری شهر و منطقه‌ای مد نظر قرار گیرد. این کتاب در هفت فصل تنظیم شده است که در فصل نخست به اصول و مفاهیم رقابت‌پذیری اشاره شده است. در فصل دوم به مباحث توسعه در رشد اقتصادی پرداخته شده است. فصل سوم در برگیرنده رقابت‌پذیری در نواحی شهری است که به تفصیل بحث و بررسی شده است. فصل چهارم به عناصر کلیدی و رقابت‌پذیری شهری و منطقه‌ای و انواع مدل‌های که توسط محققان مطرح می‌شود، پرداخته است. فصل پنجم نیز به رویکرد اصلی نویسندگان برای یک رقابت‌پذیری مناسب می‌پردازد که همانا نهادگرایی است که بستر اصلی توسعه رقابت‌پذیری شهری و منطقه‌ای است. در نهایت در فصل هفتم به طور خلاصه الزامات تحقق رقابت‌پذیری در شهرهای ایرانی پرداخته شده است. در پایان از تمامی صاحب نظران به خصوص جغرافی دانان و متخصصان حوزه توسعه منطقه‌ای و شهری و برنامه ریزان فضایی تقاضا داریم ما را از رهنمودهای سازنده و ارزشمند خویش بهره‌مند سازند تا در چاپ بعد به غنا و ارزش علمی این کتاب بیفزاییم.